

3.9.2024

Luonnonsuojelu lain 83 §:n mukainen lupa poiketa yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä

Hakija

Joonas Lehtonen

Paikan sijainti

Kiinteistö 734-417-1-33
Hakamäentie 172, 24310 SALO

Hakemus

Poikkeuslupaa haetaan lepakoiden häätämiseen asuinrakennuksen yläpohjasta ja seinistä. Lepakoiden läsnäolo rakennuksessa aiheuttaa rakennuksessa selvän hajuhaitan. Haittojen ehkäisemiseksi olisi lepakkojen ulosteiden pilaamat yläpohjan eristeet vaihdettava ja lepakoiden pääsy rakennukseen estettävä. Hakija on tilannut Vespertilio Oy:ltä selvityksen, johon kuului tarkastuskäynti ja -raportti.

Poikkeuslupaa haetaan, jotta remonttiyritys voi teettää toimenpiteitä lepakkojen aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi ja uusia välikaton. Toimenpiteet pitää tehdä ennen talven tuloa, koska osa välikaton eristeistä ehdittiin poistaa ennen kuin lepakoiden läsnäolo esti töiden jatkamisen. Remonttiyritys käyttäisi lepakkojen torjumiseksi tehtävien toimenpiteiden toteuttamiseen asiaan erikoistuneita toiminnanharjoittajia.

Lepakoiden esiintyminen selvityksen perusteella

Vespertilio Oy selvitti rakennuksen lepakkotilannetta tarkastuskäynnillä 19.7.2024. Rakennuksen ulkopuolelta löytyi runsaasti ulosteita seinustoilta ja rakennuksen sisäpuolelta yläpohjasta, jossa ulosteiden todettiin aiheuttavan merkittävää hajuhaittaa.

Vespertilio Oy toteaa tarkastuskäynnin raportissa (29.8.2024) lepakoiden kulkevan talon rakenteisiin ilmeisesti uloimman seinälaudoituksen alaisten rakojen ja mahdollisesti räystäiden sekä ikkunautojen rakojen kautta. Aiemmin yritetty seinälaudoituksen alapäiden verkotus ei ole estänyt lepakoiden pääsyä rakennukseen.

Lepakoita ei havaittu yläpohjassa tarkastuskäynnin aikana. Lepakkolaji voitiin kuitenkin määrittää viiksi- tai isoviiksisiiipaksi (*Myotis mystacinus/brandtii*) hakijan ottaman kuvan perusteella.

Rakennuksen merkitys lepakoille ja kaavoitus

Vespertilio Oy toteaa rakennuksen viiksisiiippojen ja/tai isoviiksisiiippojen kesäaikaiseksi lisääntymispaikaksi. Kyseiset lajit muodostavat tyypillisesti useiden kymmenien naaraiden yhdyskuntia, jotka poistuvat lisääntymispaikalta yleensä elokuun aikana.

Rakennusta pidetään selvityksen perusteella yhdyskunnalle tärkeänä, mutta Vespertilio Oy toteaa lepakoiden käyttävän yleisesti useita rakennuksia. Lepakoiden satunnainen läsnäolo rakennuksessa viittaa siihen, että kyseessä on vain yksi lepakoiden käyttämistä rakennuksista, tai että lepakoilla on vähintään useita piiloja samassa rakennuksessa. Lepakoiden talvehtiminen rakennuksessa arvioidaan raportissa hyvin epätodennäköiseksi.

Kiinteistö sijaitsee Salon kaupungin rannikon osayleiskaavassa AP-1-alueella (pientalovaltainen asuntoalue). Kaavamääräyksen mukaan toimenpiteissä on otettava huomioon alueen sijainti valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella ja toimenpiteiden tulee olla mahdollisimman häiritsemättömiä suhteessa suojelukohteisiin. Kiinteistö sijaitsee 200–300 metrin päässä kaavaan merkityiltä Tampaltan- ja Viitankruunujen kallioalueiden luo-alueilta. Salon Rannikon osayleiskaavan luontoselvityksen (2008) mukaan alueiden arvo perustuu kallionlaki- ja jyrkännealueisiin, maisemallisiin arvoihin ja osin edustavaan kasvillisuuteen. ELY-keskuksen tiedossa ei ole lepakkohavaintoja kiinteistön lähetyiltä.

Ehdotetut toimenpiteet

Selvityksen mukaan ainoa keino lepakoiden häätämiseksi rakennuksesta on estää niiden pääsy rakenteisiin. Koska seinien pystyraot ovat lepakoille houkuttelevia, ja lepakot ovat tottuneet käyttämään niitä, olisi lepakoita selvityksen mukaan todennäköisesti mahdotonta houkuttaa käyttämään pönttöjä.

Vaikka ultraäänikarkottimien tehosta lepakoihin ei ole tutkittua näyttöä, voisi karkottimia selvityksen mukaan kokeilla. Jos ultraäänikarkottimet yhdistettäisiin voimakkaaseen valaistukseen yläpohjassa, voisivat lepakot pysyä rakennuksen ulkoseinän raoissa. Ulkoseinän lautojen alaosa ei kannatta verkottaa, koska silloin lepakoiden voisi olettaa hakeutuvan entistä todennäköisemmin yläpohjaan esimerkiksi räystäiden alta.

Määräykset joita hakemus koskee

Luonnonsuojelulain 78 §:n mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen päätös

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan hakemuksen ja tarkastusraportin ehdotusten mukaisesti seuraavin tarkennuksin:

- 1) Lepakoiden torjuntatoimenpiteitä (kulkuaukkojen verkotus, valo- ja ultraäänilaitteiden asennus ym.) saa tehdä 16.9.–31.3. välisenä aikana.
- 2) Ennen toimenpiteiden käynnistämistä hakija varmistaa, että rakennuksessa ei ole lepakoita liikkumiseen liittyvät turvallisuusriskit tarkastuksessa huomioon ottaen. Mahdollisesti havaitut lepakkoyksilöt tulee pyrkiä karkottamaan asuinrakennuksesta.
- 3) Ulkoseinän laudoituksen alaosa ei verkoteta, jotta lepakot voivat edelleen käyttää rakennuksen ulkoseinää lisääntymis- ja levähdyspaikkanaan.

- 4) Hakija vastaa, että työn toteuttajat noudattavat myönnettyä lupaa.
- 5) Tämä päätös tai sen kopio on pidettävä mukana (esim. puhelimessa) työtä toteutettaessa.
- 6) Lupa on voimassa 31.3.2025 asti.
- 7) Varsinais-Suomen ELY-keskus tekee tarvittaessa luvan käyttöön liittyviä tarkastuskäyntejä maastossa. Mikäli luvan käytössä ilmenee väärinkäytöksiä, voi Varsinais-Suomen ELY-keskus perua luvan.

Päätöksen perustelut

Selvityksen perusteella kyseessä on viiksisiiippojen (*Myotis mystacinus tai M. brandtii*) lisääntymis- tai levähdyspaikka. Kaikki Suomessa tavattavat lepakot ovat luonnonsuojelulain 69 §:n 1 momentin nojalla rauhoitettuja ja luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteessä IV (a) mainittuja lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n nojalla kielletty.

Luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 9 §:ssä säädetään Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävistä eliölajeista. Sen 1 momentin mukaan luonnonsuojelulain 78 §:n 1 momentissa tarkoitettuja, Suomessa esiintyviä Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja ovat liitteessä 7 luetellut eliölajit. Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit sisältyvät liitteen 7 luetteloon.

Luonnonsuojelulain mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa kiellosta lain 83 §:n 3 momentin kohdissa 1–4 ja perusteilla. Kyseisen lainkohdan perusteet edellyttävät muun tyydyttävän ratkaisun puuttumista, lajin suojelutason säilymistä suotuisana sekä vähintään yhden alakohtien 1–4 kriteerin täyttymistä.

Luontodirektiivin poikkeamisedellytykset siirrettiin luonnonsuojelulain (9/2023) säätämisen yhteydessä osaksi luonnonsuojelulain sääntelyä. Tästä huolimatta kyseisten poikkeamisedellytysten soveltaminen ja niiden tulkinta perustuvat luontodirektiiviin ja direktiivin artiklaan 16 (1).

Poikkeamisen edellytykset ja mahdollinen muu tyydyttävä ratkaisu

Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan poikkeuslupa voidaan myöntää erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta. Komission ohjeasiakirjeen (12.10.2021, C(2021 7301)) mukaan erityisen merkittävän vahingon on liityttävä erityisiin etuihin, eli vahinko johtaa tai voi johtaa suoraan tai välilliseen taloudelliseen ja/tai rahalliseen tappioon, kiinteistön arvon alenemiseen tai tuotantomateriaalin häviämiseen. Tässä tapauksessa on perusteltua arvioida, että lepakoiden aiheuttama haitta kiinteistölle voi aiheuttaa yksityistaloudelle em. taloudellista vahinkoa, koska lepakot haittaavat huomattavasti kiinteistön käyttöä asumistarkoitukseen.

Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaan poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä. Tässä tapauksessa voidaan lepakoista aiheutuvaa terveystahaitta mahdollisesti pitää em. lainkohdan mukaisena poikkeusluvun perusteena. Lepakoiden ulosteista on tehdyssä selvityksessä todettu aiheutuvan merkittävä hajuhaitta. Hakijan mukaan haju haittaa esimerkiksi nukkumista ylimmässä asuinkerroksessa ja estää liesituulettimen käytön. Ulosteiden suuri määrä voi myös aiheuttaa hygieniariskin. Komission ohjeasiakirjeen (12.10.2021, C(2021) 7301)) mukaan terveystahaitat voivat muodostaa poikkeusluvun perusteen vaikka haittoja ei olisi vielä aiheutunutkaan ennen poikkeamistoimenpiteisiin ryhtymistä. Poikkeamistoimenpiteillä voidaan ennaltaehkäistä terveystahaittojen syntymistä.

Tiukasti suojellun lajin suojelusta poikkeamisen edellytyksenä on, että hankkeelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua. Muun tyydyttävän ratkaisun on oltava hakijalle toteuttamiskelpoinen ja kohtuullinen. Muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole, kun kyse on hakijan ja hänen perheensä vakituiseen asumiseen käyttämästä asuinkiinteistöstä.

Vaikutus lepakoiden suotuisan suojelutason säilymiseen

Vaikka lepakoiden kuunteluhavainnointia ei tehty, on selvitys kokonaisuudessaan riittävä arvioitaessa rakennuksen merkitystä lepakoille. Lepakoiden pääsy rakennuksen yläpohjaan on määrä estää, mutta lepakot voivat edelleen käyttää lisääntymis- ja levähdyspaikkanaan rakennuksen ulkolaudoitusta. Rakennusta ei pidetä lepakoiden talvehtimispaikkana tai ainoana kyseisen naarasryhdykskunnan käyttämänä lisääntymis- ja levähdyspaikkana alueella. Alueen ympäristön voidaan olettaa säilyvän kiinteistön läheisyyteen sijoittuvien yleiskaavan luo-merkintöjen ja VL-aluevarauksien vuoksi.

Viiksi- ja isoviiksisipiippa (*Myotis mystacinus/brandtii*) ovat Suomessa elinvoimaisia lajeja (LC). Kun otetaan huomioon lajien suojelutilanne, ympäristön tila, rakennuksen merkitys ja se, että lepakoiden pääsy ulkoseinän laudoituksen rakoihin säilyy, ei toimenpiteillä vaikuteta olennaisesti Salon kaupungin alueella tai paikallisestikaan lepakoiden elinmahdollisuuksiin. Toimenpiteet eivät siten haittaa lajien suotuisan suojelutason säilyttämistä.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 69, 78 ja 83 §

Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 9 §

Luontodirektiivi (92/43/ETY) 16 (1) artikla

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 (1215/2023)

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla

olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman.

Toimenpiteet lepakoiden torjumiseksi on tehtävä ennen kuin yläpohjan remontti voidaan aloittaa. Remontti on saatava valmiiksi kokonaisuudessaan ennen ilmojen viilenemistä, koska kiinteistö on asuinkäytössä. Toimenpiteiden kiireellisen aikataulun vuoksi toimenpiteet tulee voida aloittaa 16.9.2024. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Timo Vaahtoranta ja ratkaissut yksikön päällikkö Olli Mattila. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Päätös

Hakijalle tavallisena sähköisenä tiedoksiantona. Lisätietoja antaa ylitarkastaja Timo Vaahtoranta.

Liitteet

Liite 1. Valitusosoitus
Liite 2. Tarkastusraportti. 29.8.2024 Vespertilio Oy

Tiedoksi

Salon kaupunki kirjaamo@salo.fi
Ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi
Lounais-Suomen poliisilaitos kirjaamo.lounais-suomi@poliisi.fi
Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri varsinais-suomi@sll.fi
Tapiola Varsinais-Suomi-Satakunnan ry info@tapiolary.com
Turun lintutieteellinen yhdistys ry puheenjohtaja@tly.fi

Suoritemaksu 316 €.

Tämä asiakirja VARELY/5470/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/5470/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Vaahtoranta Timo 03.09.2024 15:08

Ratkaisija Mattila Olli 06.09.2024 08:56

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku
Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20100 Turku
Puhelin: 029 56 42400
Telefax: 029 56 42414
Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi
Aukioloaika: 8.00-16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

KOHDE: SALO, HAKAMÄENTIE 172

Tarkastuskäynti suoritettiin Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimeksiannosta 19.7.2024. Tarkastajana toimi lepakoihin erikoistunut biologi Ville Vasko.

Lepakoiden ulosteita löydettiin runsaasti rakennuksen seinustoilta, varsinkin länsi- ja eteläpuolilta. Sisällä lepakoiden ulosteita oli yläpohjassa, missä ne aiheuttavat merkittävää hajuhaittaa, joka tuntuu ylimmässä asuinkerroksessa.

Lepakot kulkevat talon rakenteisiin mitä ilmeisimmin uloimman seinälaudoituksen alla olevien rakojen kautta rakennuksen eri puolilta. Laidoituksen alla on lepakoille hyvin sopiva tila, jossa ne voivat oleskella ja liikkua pystysuuntaisia rakoja pitkin ja pääsevät rakenteiden kautta edelleen yläpohjaan. Muita mahdollisia kulkureittejä ovat räystäs- ja ikkunalautojen raot. Verkotusta on yritetty seinälaudoituksen alapäässä olevien rakojen osalta ilmeisen tuloksetta.

Lepakot eivät olleet tarkastuksen aikaan näkyvillä yläpohjassa. Rakennusta käyttävää lepakkolaji voitiin kuitenkin asukkaan ottaman valokuvan perusteella määrittää viiksi- tai isoviiksisiipaksi (*Myotis mystacinus/brandtii*). Nämä kaksi lajia käyttävät tyypillisesti rakennuksia ja erityisesti seinien pystyrakoja päiväpiiloinaan. Lajit voivat esiintyä myös sekayhdyskuntina.

Arvio rakennuksen merkityksestä lepakoille

Rakennus on viiksisiippojen ja/tai isoviiksisiippojen kesäaikainen lisääntymispaikka. Tyypillisesti tällainen yhdyskunta koostuu useista kymmenistä lepakkonaaraista. Naaraat saapuvat kesäyhdyskuntaan touko-kesäkuun vaihteessa ja poistuvat poikasineen tyypillisesti elokuussa. Suomessa on kerran havaittu lentokyvytön isoviiksisiipan poikanen vielä syyskuun puolivälissä, mutta tätä on pidetty poikkeuksellisen myöhäisenä tapauksena.

Rakennus on kyseiselle yhdyskunnalle tärkeä, joskaan ei ole varmaa onko kyseessä ainoa yhdyskunnan käyttämä rakennus. Useiden rakennusten käyttäminen on kaikille lepakkolajeille hyvin tyypillistä. Emot voivat esimerkiksi synnyttää poikasensa yhdessä paikassa ja myöhemmin kesällä siirtyä niiden kanssa toiseen paikkaan. Usean paikan käyttämiseen viittaa tässä tapauksessa se, ettei lepakoita heinäkuun lopulla kohteessa havaittu, mutta jo seuraavalla viikolla ne olivat asukkaan kertoman mukaan jälleen paikalla. Vähintään ne siis käyttävät useita piiloja saman rakennuksen sisällä, ja mahdollisesti myös muita rakennuksia.

Lepakoiden talvehtiminen rakennuksessa on hyvin epätodennäköistä. Suomen olosuhteissa lepakot viettävät talvensa lähes poikkeuksetta maanpinnan alapuolisissa paikoissa, missä lämpötila pysyy lähellä nollaa.

Toimenpide-ehdotukset

Lepakoiden häätämiseksi käytännössä ainoa vaihtoehto on estää niiden pääsy rakenteisiin. Kaikkia reittejä on kuitenkin hyvin hankala tukkia niin, etteivät lepakot pääsisi mistään rakenteisiin. Jopa yhden senttimetrin rako riittää lepakon kulkemiseen.

Seinän pystyraot ovat lepakoille hyvin houkuttelevia, ja lepakot ovat tottuneet käyttämään niitä. Siksi lepakoita on tässä tapauksessa todennäköisesti mahdoton houkutella pönttöihin. Talon rakenteissa on enemmän tilaa kuin pöntössä, ja lepakot voivat siirtyillä talossa esimerkiksi lämpötilan mukaan, mikä on niille tärkeää.

Ultraäänikarkottimilla ei ole lepakoihin tutkittua tehoa. Niitä voisi kuitenkin kokeilla yläpohjassa. Sen sijaan kirkas valo tutkitusti karkottaa lepakoita. Valaistuksen voimakas lisääminen yläpohjassa yhdistettynä tehokkaisiin äänikarkottimiin voisi aiheuttaa sen, että lepakot pysyisivät seinärakenteissa eivätkä hakeutuisi yläpohjaan. Seinärakenteissa lepakoiden oleskelusta ei ole haittaa, koska ulosteet tippuvat pystyraoista suoraan maahan.

Verkotuksen hyödyllisyyttä seinärakojen alaosissa on syytä tarkkaan harkita. Ne eivät näytä estävän lepakoiden pääsyä taloon vaan voivat pikemminkin pahentaa ongelmaa pakottamalla lepakot etsimään kulkureittejä räystäiden alta, jolloin niillä on entistä suurempi reitti yläpohjaan. Verkot seinärakojen alla myös keräävät lepakoiden ulostetta, mikä voi pitkällä aikavälillä aiheuttaa ongelmia.

Korjaustyöt, valaisu ja muut toimet on tehtävä lepakoiden poistuttua syksyllä mutta ennen niiden saapumista keväällä. Tällöin ne parhaassa tapauksessa etsivät vaihtoehtoisen paikan jostakin muualta.

29.8.2024

Ville Vasko

biologi, FM

Kuva 1. Rakennuksen länsiseinusta.

Kuva 2. Koko ongelman ydin on seinälaudoituksen rakenne, joka on lepakoille erittäin houkutteleva. Eri tasossa oleva laudoitus jättää ulompien lautojen taakse raon, joka on lepakoille erinomainen oleskelutila. Kuva otettu alhaalta ja tila osoitettu nuolella. Tällä kohteella rakoja oli tukittu metalliverkolla, ilmeisesti onnistumatta estämään lepakoiden kulkua. (Kuva ei ole tältä kohteelta, vaan vastaavasta rakenteesta muualta. Rakenne on hyvin yleinen vanhemmissa taloissa.)

Kuvat 3 ja 4. Lepakoiden ulosteita yläpohjassa. Ulostetta on tasaisesti eri puolilla yläpohjaa eristevillan päällä ja muurin juurella.

Kuva 5. Lepakon ulostetta pihakiven päällä ulkoseinustalla.